

Υπόθεση C-188/24

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

7 Μαρτίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Conseil d'État (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

6 Μαρτίου 2024

Προσφεύγουσες:

WebGroup Czech Republic, a.s.

NKL Associates s. r. o.

Καθών:

Ministre de la Culture

Premier ministre

CONSEIL D'ÉTAT (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ)

αποφαινόμενο

επί της διαφοράς

[παραλειπόμενα]

SOCIETE WEBGROUP CZECH
REPUBLIC κ.λπ.

[παραλειπόμενα]

Γ° Με το αριθμ. 461193 συνοπτικό δικόγραφο προσφυγής, συμπληρωματικό υπόμνημα, υπόμνημα απαντήσεως και τρία νέα υπομνήματα, τα οποία κατατέθηκαν στις 7 Φεβρουαρίου, 9 Μαΐου και 21 Νοεμβρίου 2022 και στις 7 Σεπτεμβρίου και 5 Δεκεμβρίου 2023 και στις 19 Ιανουαρίου 2024 στη γραμματεία του τομέα εκδικάσεως ενδίκων διαφορών του Conseil d'État

(Συμβουλίου της Επικρατείας), η εταιρία Webgroup Czech Republic ζητεί από το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας):

1^ο) να ακυρώσει για υπέρβαση εξουσίας το διάταγμα 2021-1306 της 7ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από την πρόσβαση σε ιστότοπους πορνογραφικού περιεχομένου·

2^ο) [παραλειπόμενα]

Υποστηρίζει ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα:

- ενέχει παράβαση ουσιώδους τύπου καθόσον, όπως και ο νόμος της 30ής Ιουλίου 2020 που αποτελεί τη νομική βάση του, δεν κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην Τσεχική Δημοκρατία σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2000/31/EK της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά·

- ενέχει παράλειψη ασκήσεως αρμοδιότητας καθόσον δεν διευκρινίζει τη φύση των τεχνικών μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν για την αποτροπή της πρόσβασης των ανηλίκων σε διαδικτυακό περιεχόμενο πορνογραφικού χαρακτήρα·

- παραβιάζει τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραβαίνει το άρθρο 16 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789, προσβάλλει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και αντιβαίνει στην ελευθερία της έκφρασης, που κατοχυρώνεται από το άρθρο 10 της ίδιας αυτής Σύμβασης·

- αντιβαίνει στους σκοπούς της οδηγίας 2000/31/EK της 8ης Ιουνίου 2000 επιβάλλοντας μέτρα γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα τα οποία αφορούν μια περιγραφόμενη με γενικούς όρους κατηγορία συγκεκριμένων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και εφαρμόζονται αδιακρίτως σε κάθε φορέα παροχής της εν λόγω κατηγορίας υπηρεσιών.

Με δύο υπομνήματα αντικρούσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 9 Σεπτεμβρίου 2022 και στις 9 Ιανουαρίου 2024, η Υπουργός Πολιτισμού ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα εταιρία είναι αβάσιμοι.

Με υπόμνημα αντικρούσεως το οποίο κατατέθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2024, ο Πρωθυπουργός δήλωσε ότι συμφωνεί με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Υπουργός Πολιτισμού.

Με δύο υπομνήματα παρεμβάσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 15 Νοεμβρίου 2022 και στις 7 Μαρτίου 2023, οι ενώσεις «Osez le féminisme!» και «Le Mouvement du Nid» ζητούν την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζουν ότι η παρέμβασή τους είναι παραδεκτή και ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή είναι αβάσιμοι.

Με δύο υπομνήματα παρεμβάσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 10 Ιουλίου και στις 20 Σεπτεμβρίου 2023, η ένωση «Les effronté-E-S» ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι η παρέμβασή της είναι παραδεκτή και ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή είναι αβάσιμοι.

2° Με το αριθμ. 461195 συνοπτικό δικόγραφο προσφυγής, συμπληρωματικό υπόμνημα, υπόμνημα απαντήσεως και τρία νέα υπομνήματα, τα οποία κατατέθηκαν στις 7 Φεβρουαρίου, 9 Μαΐου και 21 Νοεμβρίου 2022 και στις 7 Σεπτεμβρίου και 5 Δεκεμβρίου 2023 και στις 19 Ιανουαρίου 2024 στη Γραμματεία του τομέα εκδικάσεως ενδίκων διαφορών του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας), η εταιρία NKL Associates sro ζητεί από το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας):

1°) να ακυρώσει για υπέρβαση εξουσίας το διάταγμα 2021-1306 της 7ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από την πρόσβαση σε ιστότοπους πορνογραφικού περιεχομένου·

2°) [παραλειπόμενα]

Υποστηρίζει ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα:

- ενέχει παράβαση ουσιώδους τύπου καθόσον, όπως και ο νόμος της 30ής Ιουλίου 2020 που αποτελεί τη νομική βάση του, δεν κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην Τσεχική Δημοκρατία σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2000/31/EK της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά·

- ενέχει παράλειψη ασκήσεως αρμοδιότητας καθόσον δεν διευκρινίζει τη φύση των τεχνικών μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν για την αποτροπή της πρόσβασης των ανηλίκων σε διαδικτυακό περιεχόμενο πορνογραφικού χαρακτήρα·

- παραβιάζει τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης, παραβαίνει το άρθρο 16 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789, προσβάλλει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και αντιβαίνει στην ελευθερία της έκφρασης, που κατοχυρώνεται από το άρθρο 10 της ίδιας αυτής Σύμβασης·

- αντιβαίνει στους σκοπούς της οδηγίας 2000/31/EK της 8ης Ιουνίου 2000 επιβάλλοντας μέτρα γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα τα οποία αφορούν μια περιγραφόμενη με γενικούς όρους κατηγορία συγκεκριμένων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και εφαρμόζονται αδιακρίτως σε κάθε φορέα παροχής της εν λόγω κατηγορίας υπηρεσιών.

Με δύο υπομνήματα αντικρούσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 9 Σεπτεμβρίου 2022 και στις 8 Ιανουαρίου 2024, η Υπουργός Πολιτισμού ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα εταιρία είναι αβάσιμοι.

Με υπόμνημα αντικρούσεως, το οποίο κατατέθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2024, ο Πρωθυπουργός δήλωσε ότι συμφωνεί με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Υπουργός Πολιτισμού.

Με δύο υπομνήματα παρεμβάσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 15 Νοεμβρίου 2022 και στις 7 Μαρτίου 2023, οι ενώσεις «Osez le féminisme!» και «Le Mouvement du Nid» ζητούν την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζουν ότι η παρέμβασή τους είναι παραδεκτή και ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή είναι αβάσιμοι.

Με δύο υπομνήματα παρεμβάσεως, τα οποία κατατέθηκαν στις 10 Ιουλίου και στις 20 Σεπτεμβρίου 2023, η ένωση «Les effronté-E-S» ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι η παρέμβασή της είναι παραδεκτή και ότι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή είναι αβάσιμοι.

Έχοντας υπόψη τα άλλα στοιχεία της δικογραφίας·

Έχοντας υπόψη:

- τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- την οδηγία 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000·
- τον ποινικό κώδικα·
- [παραλειπόμενα]·
- τον νόμο 2020-936 της 30ής Ιουλίου 2020·
- [παραλειπόμενα]·

[παραλειπόμενα]

Λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα:

- 1 Για την καταπολέμηση της αυξανόμενης έκθεσης των ανηλίκων σε πορνογραφικό περιεχόμενο και των επιβλαβών αποτελεσμάτων που επιφέρει μια τέτοια έκθεση

στην ψυχολογική τους ανάπτυξη και στη βία κατά των γυναικών, ο νόμος της 30ής Ιουλίου 2020 για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας αποσκοπούσε στην ενίσχυση, έναντι των πορνογραφικών ιστοτόπων που επιτρέπουν σε ανήλικους την πρόσβαση στο περιεχόμενό τους, της αποτελεσματικότητας των διατάξεων του άρθρου 227-24 του code penal (ποινικού κώδικα) οι οποίες τιμωρούν από μακρού χρόνου το γεγονός της «παραγωγής, μεταφοράς και διάδοσης, με οποιοδήποτε μέσο και ανεξαρτήτως της μορφής του υλικού φορέα, μηνύματος βίαιου χαρακτήρα που υποκινεί στην τρομοκρατία, πορνογραφικού μηνύματος ή μηνύματος ικανού να βλάψει σοβαρά την ανθρωπινή αξιοπρέπεια ή να παρακινήσει ανήλικους να συμμετάσχουν σε παιχνίδια που τους θέτουν σε σωματικό κίνδυνο, καθώς και το γεγονός της εμπορίας τέτοιου μηνύματος (...) όταν το μήνυμα αυτό μπορεί να το δει ή να το αντιληφθεί ανήλικος», με τρία έτη φυλάκισης και πρόστιμο ύψους 75.000 ευρώ.

- 2 Για τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 22 του νόμου της 30ής Ιουλίου 2020, κατά πρώτον, διευκρίνισε στο άρθρο 227-24 του code penal (ποινικού κώδικα), βάσει σχετικής πάγιας νομολογίας του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), ότι το αδίκημα του άρθρου αυτού στοιχειοθετείται «ακόμη και αν η πρόσβαση ανήλικου στα μηνύματα του πρώτου εδαφίου προκύπτει από απλή δήλωσή του ότι είναι τουλάχιστον δεκαοκτώ ετών».
- 3 Κατά δεύτερον, το άρθρο 23 του νόμου αυτού θέσπισε διαδικασία που παρέχει στον πρόεδρο της Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Ρυθμιστικής Αρχής Οπτικοακουστικών και Ψηφιακών Επικοινωνιών, Arcom) τη δυνατότητα, όταν διαπιστώνει ότι πρόσωπο που διαμορφώνει το περιεχόμενο υπηρεσίας ηλεκτρονικής επικοινωνίας προς το κοινό επιτρέπει σε ανήλικους την πρόσβαση σε πορνογραφικό περιεχόμενο κατά παράβαση του άρθρου 227-24 του code penal (ποινικού κώδικα), να απευθύνει στο πρόσωπο αυτό όχληση καλώντας το να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προς αποτροπή της πρόσβασης ανήλικων στο επίμαχο περιεχόμενο εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών. Εάν το οχλούμενο πρόσωπο δεν συμμορφωθεί προς την εντολή αυτή, ο πρόεδρος της Arcom μπορεί να ζητήσει από τον πρόεδρο του tribunal judiciaire de Paris (πλημμελειοδικείου Παρισιού) να διατάξει τον τερματισμό της πρόσβασης στην υπηρεσία αυτή και της αναφοράς της από μηχανή αναζήτησης ή ευρετήριο. Το άρθρο 23 του νόμου παραπέμπει τον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής του σε διάταγμα. Επί της βάσεως αυτής, με το διάταγμα της 7ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων για την προστασία των ανήλικων από την πρόσβαση σε ιστοτόπους πορνογραφικού περιεχομένου διευκρινίστηκαν οι ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο πρόεδρος της Arcom μπορεί να εφαρμόσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 23 του νόμου διαδικασία.
- 4 Με δύο προσφυγές οι οποίες πρέπει να συνεκδικαστούν προς έκδοση μίας μόνο αποφάσεως, οι εταιρίες Webgroup Czech Republic και NKL Associates sro ζητούν την ακύρωση του διατάγματος αυτού για υπέρβαση εξουσίας.

Επί των παρεμβάσεων των ενώσεων «Osez le féminisme!», «Le Mouvement du Nid» και «Les effronté-E-S»:

- 5 Λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου και της φύσεως της διαφοράς, οι ενώσεις «Osez le féminisme!», «Le Mouvement du Nid» και «Les effronté-E-S» δικαιολογούν, βάσει του καταστατικού σκοπού τους και της δράσης τους, εύλογο συμφέρον για τη διατήρηση του προσβαλλόμενου διατάγματος. Ως εκ τούτου, οι παρεμβάσεις τους είναι παραδεκτές.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί ανεπαρκούς ακρίβειας του προσβαλλόμενου διατάγματος:

- 6 [παραλειπόμενα] [Απόρριψη του λόγου από το αιτούν δικαστήριο]

Επί των λόγων ακυρώσεως σχετικά με την επίκληση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας, του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και την ελευθερία της έκφρασης:

- 7 [παραλειπόμενα] [Απόρριψη των λόγων ακυρώσεως από το αιτούν δικαστήριο]

Επί της επίκλησης της οδηγίας 2000/31/EK της 8ης Ιουνίου 2000:

- 8 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου: «1. Η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μεταξύ των κρατών μελών. / 2. Η παρούσα οδηγία εξασφαλίζει την προσέγγιση, εφόσον χρειάζεται για την πραγματοποίηση του στόχου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ορισμένων εθνικών διατάξεων για τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας οι οποίες αφορούν την εσωτερική αγορά, την εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών, τις εμπορικές επικοινωνίες, τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα, την ευθύνη των μεσαζόντων, τους κώδικες δεοντολογίας, τον εξώδικο διακανονισμό των διαφορών, τα μέσα έννομης προστασίας και τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών.»

- 9 Κατά το άρθρο 2 της ίδιας οδηγίας: «Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως: (...) η) "συντονισμένος τομέας": οι προϋποθέσεις που ισχύουν στα νομικά συστήματα των κρατών μελών προκειμένου για φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας ή υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, ανεξαρτήτως εάν πρόκειται για γενικές διατάξεις ή για διατάξεις σχεδιασμένες ειδικά για τον τομέα αυτό. / ι) ο συντονισμένος τομέας αφορά απαιτήσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο φορέας παροχής υπηρεσιών σχετικά με: / - την ανάληψη δραστηριότητας παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως προϋποθέσεις σχετικά με τα προσόντα, την έγκριση ή την κοινοποίηση, / - την άσκηση δραστηριότητας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως απαιτήσεις σχετικά με τη συμπεριφορά του φορέα παροχής υπηρεσιών, σχετικά με την ποιότητα ή το περιεχόμενο της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των

διατάξεων για τη διαφήμιση και τη σύναψη συμβάσεων, ή απαιτήσεις σχετικά με την ευθύνη του φορέα παροχής υπηρεσιών.»

- 10 Κατά το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας: «1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας που παρέχει ένας φορέας εγκατεστημένος στο έδαφός του να τηρούν τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις του οι οποίες εμπίπτουν στο συντονισμένο τομέα. 2. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν, για λόγους που αφορούν το συντονισμένο τομέα, να περιορίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας οι οποίες προέρχονται από άλλο κράτος μέλος. (...) 4. Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 σε σχέση με συγκεκριμένη υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: / α) τα μέτρα πρέπει: / i) να είναι αναγκαία για έναν από τους ακόλουθους λόγους: / - δημόσια τάξη, ιδίως πρόληψη, έρευνα, διαπίστωση και δίωξη εγκλημάτων, στα οποία περιλαμβάνονται η προστασία των ανηλίκων και η καταπολέμηση της πρόκλησης μίσους λόγω φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας, καθώς και οι παραβιάσεις της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που αφορούν μεμονωμένα πρόσωπα, / - προστασία της δημόσιας υγείας, / - δημόσια ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της προάσπισης της εθνικής ασφάλειας και άμυνας, / - προστασία του καταναλωτή, περιλαμβανομένου και του επενδυτή· / ii) να στρέφονται κατά μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία βλάπτει τους στόχους που αναφέρονται στο σημείο i) ή συνιστά σοβαρό κίνδυνο που απειλεί να βλάψει τους προαναφερόμενους στόχους· / iii) να είναι ανάλογα προς τους στόχους αυτούς· / β) πριν από τη λήψη των εν λόγω μέτρων και ανεξαρτήτως τυχόν δικαστικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών διαδικασιών και ενεργειών που αναλαμβάνονται στα πλαίσια ποινικών ερευνών, το κράτος μέλος: / - έχει ζητήσει από το κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να λάβει μέτρα και το τελευταίο δεν έλαβε μέτρα ή τα μέτρα ήταν ανεπαρκή, / - έχει κοινοποιήσει στην Επιτροπή και στο κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 την πρόθεσή του να λάβει τέτοια μέτρα. (...)».
- 11 Κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 14 της οδηγίας, το οποίο έχει εφαρμογή σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχομένων από έναν αποδέκτη υπηρεσίας: «Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, σύμφωνα με τα νομικά συστήματα των κρατών μελών, να απαιτούν από τον φορέα παροχής υπηρεσιών να προβεί στην παύση ή στην πρόληψη παράβασης, ούτε θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν διαδικασίες για την απόσυρση των πληροφοριών ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές.»
- 12 Κατά την αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας: «Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η δημιουργία νομικού πλαισίου που θα εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μεταξύ κρατών μελών και όχι η εναρμόνιση του ποινικού δικαίου αυτού καθ' εαυτού». Κατά την αιτιολογική σκέψη 45 της εν λόγω οδηγίας: «Οι εκ της παρούσας οδηγίας περιορισμοί της ευθύνης των ενδιάμεσων φορέων παροχής υπηρεσιών δεν θίγουν τη δυνατότητα επιβολής μέτρων ποικίλης φύσεως που μπορούν να συνίστανται ιδίως σε αποφάσεις δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών, οι οποίες διατάσσουν την παύση ή πρόληψη

τυχόν παραβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης παράνομων πληροφοριών ή της απενεργοποίησης της πρόσβασης σ' αυτές». Τέλος, κατά την αιτιολογική σκέψη 48 της οδηγίας αυτής «Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να απαιτούν από τους φορείς παροχής υπηρεσιών, οι οποίοι φιλοξενούν πληροφορίες τις οποίες παρέχουν οι αποδέκτες των υπηρεσιών τους, να ασκούν καθήκοντα μέριμνας τα οποία ευλόγως μπορούν να αναμένονται εκ μέρους των και τα οποία προσδιορίζονται στο εθνικό δίκαιο, προκειμένου να αποκαλύπτονται και να προλαμβάνονται ορισμένες μορφές παράνομης δραστηριότητας.»

- 13 Με την απόφασή του της 9ης Νοεμβρίου 2023, Google Ireland Limited, Meta Platforms Ireland Limited, Tik Tok Technology Limited κατά Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (C-376/22), το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισήμανε στις σκέψεις 42 έως 44 της αποφάσεως αυτής, ότι «η οδηγία 2000/31 στηρίζεται στην εφαρμογή των αρχών του ελέγχου στο κράτος μέλος καταγωγής και της αμοιβαίας αναγνώρισης και, ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του συντονισμένου τομέα τον οποίο ορίζει το άρθρο 2, στοιχείο η', της οδηγίας, οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας ρυθμίζονται μόνο στο κράτος μέλος στου οποίου το έδαφος είναι εγκατεστημένοι οι φορείς που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές» προκειμένου να συναγάγει το συμπέρασμα ότι «κατά συνέπεια, αφενός, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος ως κράτος μέλος καταγωγής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας να ρυθμίσει τις υπηρεσίες αυτές και, ως εκ τούτου, να προστατεύσει τους σκοπούς γενικού συμφέροντος που μνημονεύονται στο άρθρο 3, παράγραφος 4, στοιχείο α', σημείο i, της οδηγίας 2000/31» και ότι «αφετέρου, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος, ως κράτος μέλος προορισμού των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, να μην περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών αυτών απαιτώντας την τήρηση πρόσθετων υποχρεώσεων οι οποίες εμπίπτουν στον συντονισμένο τομέα και έχουν θεσπιστεί από αυτό». Το Δικαστήριο, έκρινε, για τους λόγους αυτούς, ότι «το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2000/31/EK (...) έχει την έννοια ότι δεν εμπίπτουν στα “μέτρα που στρέφονται κατά συγκεκριμένης υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας”, κατά τη διάταξη αυτή, γενικά και αφηρημένα μέτρα τα οποία αφορούν μια περιγραφόμενη με γενικούς όρους κατηγορία συγκεκριμένων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και εφαρμόζονται αδιακρίτως σε κάθε φορέα παροχής της εν λόγω κατηγορίας υπηρεσιών».
- 14 Κατά πρώτον, οι προσφεύγουσες εταιρίες υποστηρίζουν ότι οι διατάξεις του προσβαλλόμενου διατάγματος καθώς και εκείνες του νόμου της 30ής Ιουλίου 2020, τις οποίες αμφισβητούν επίσης μέσω ενστάσεως, αντιβαίνουν στους σκοπούς της οδηγίας 2000/31/EK καθόσον θεσπίζουν διαδικασία η οποία παρέχει τη δυνατότητα σε διοικητική αρχή να οχλήσει πρόσωπο του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στη διαμόρφωση του περιεχομένου υπηρεσίας ηλεκτρονικής επικοινωνίας καλώντας το να προβεί σε παύση του ποινικού αδικήματος.
- 15 Συναφώς, ωστόσο, οι αμφισβητούμενες διατάξεις, καθόσον ρυθμίζουν την οργάνωση διαδικασίας με την οποία διοικητική αρχή δύναται να οχλήσει φορείς

παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας για να προβούν σε παύση παράβασης και να προσφύγει σε δικαστήριο για τις προσαπτόμενες παραβάσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την όχλησή της, δεν θεσπίζουν, αυτές καθαυτές, κανέναν κανόνα σχετικά με την ουσία της επίμαχης υποχρέωσης. Κατά συνέπεια και στο μέτρο αυτό, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως προσβάλλουσες, για λόγους αναγόμενους στον «συντονισμένο τομέα» της οδηγίας 200/31/EK, την ελευθερία κυκλοφορίας των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, δεδομένου ότι η οδηγία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 11 και 12, δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, σύμφωνα με τα νομικά συστήματα των κρατών μελών, να απαιτούν από τον φορέα παροχής υπηρεσιών να προβεί στην παύση ή στην πρόληψη παράβασης. Επομένως, οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν μπορούν βασίμως να υποστηρίζουν ότι οι επίδικες διατάξεις, καθόσον οργανώνουν σύστημα που παρέχει τη δυνατότητα σε διοικητική αρχή να οχλήσει φορέα παροχής υπηρεσιών προς παύση παράβασης, πάσχουν έλλειψη νομιμότητας για τον λόγο ότι αντιβαίνουν στους σκοπούς του άρθρου 3 της οδηγίας 2000/31/EK.

- 16 Κατά δεύτερον, εντούτοις, οι προσφεύγουσες εταιρίες υποστηρίζουν επίσης ότι οι επίδικες διατάξεις, δεν προβλέπουν απλώς μια διαδικασία που παρέχει τη δυνατότητα σε διοικητική αρχή να ζητήσει από φορέα παροχής υπηρεσιών να παύσει την παράβαση αλλά ότι έχουν επίσης ως αποτέλεσμα, λαμβανομένης υπόψη της ουσίας του επίμαχου ποινικού αδικήματος, όπως διευκρινίστηκε με την προσθήκη στο άρθρο 227-24 του code pénal (ποινικού κώδικα) των διατάξεων που θεσπίστηκαν με τον νόμο της 30ής Ιουλίου 2020 και οι οποίες μνημονεύονται στη σκέψη 2, να υποχρεώσουν τους παρόχους υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να λάβουν τεχνικά μέτρα αποκλεισμού της πρόσβασης ανηλίκων στο περιεχόμενο που διανέμουν. Συναφώς, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στον λόγο με τον οποίο προβάλλεται αντίθεση προς τους σκοπούς της οδηγίας 2000/31/EK, εξαρτάται, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της οδηγίας όπως ερμηνεύτηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την απόφαση που μνημονεύεται στη σκέψη 13, από τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στα ερωτήματα [τα οποία διατυπώνονται στο διατακτικό] [παραλειπόμενα]:

[παραλειπόμενα] [Επανάληψη των ερωτημάτων στο διατακτικό]

- 17 Τα ερωτήματα αυτά είναι καθοριστικά για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλείται να αποφανθεί το Conseil d'État. Παρουσιάζουν σοβαρή δυσχέρεια. Πρέπει, κατά συνέπεια, να υποβληθούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικά ερωτήματα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, μέχρις ότου αυτό αποφανθεί, να ανασταλεί η διαδικασία επί των προσφυγών.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι:

Άρθρο 1 : Κάνει δεκτές τις υπέρ των καθών παρεμβάσεις των ενώσεων «Osez le féminisme!», «Le Mouvement du Nid» και «Les effronté-E-S».

Άρθρο 2 : Αναστέλλει τη διαδικασία επί των προσφυγών των εταιριών Webgroup Czech Republic και NKL Associates sro έως ότου το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφανθεί επί των ακολούθων ερωτημάτων:

α) Πρώτον, πρέπει διατάξεις ποινικού δικαίου, ιδίως γενικές και αφηρημένες διατάξεις που προσδιορίζουν ορισμένες ενέργειες ως στοιχειοθετούσες ποινικό αδίκημα δυνάμενο να επισύρει ποινικές διώξεις, να θεωρούνται ως εμπίπτουσες στον «συντονισμένο τομέα» της οδηγίας 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000, όταν δύνανται να εφαρμοστούν τόσο στη συμπεριφορά φορέα παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας όσο και στη συμπεριφορά οποιουδήποτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου, ή, δεδομένου ότι η οδηγία έχει ως μοναδικό σκοπό την εναρμόνιση ορισμένων μόνο νομικών πτυχών των υπηρεσιών αυτών μη συμπεριλαμβανομένου του τομέα του ποινικού δικαίου αυτού καθαυτού και προβλέπει μόνον υποχρεώσεις που έχουν εφαρμογή στις υπηρεσίες, δεν μπορούν τέτοιες διατάξεις να θεωρούνται ως απαιτήσεις εφαρμοστέες στην ανάληψη και στην άσκηση δραστηριότητας υπηρεσίας της πληροφορίας οι οποίες εμπίπτουν στο «συντονισμένο τομέα» της οδηγίας αυτής. Ειδικότερα, ποινικές διατάξεις που αποσκοπούν στην προστασία των ανηλίκων εμπίπτουν στο πεδίο του εν λόγω «συντονισμένου τομέα»;

β) Πρέπει η επιβολή της υποχρέωσης σε πρόσωπα που διαμορφώνουν το περιεχόμενο υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας να εφαρμόζουν μέτρα με σκοπό την αποτροπή της δυνατότητας πρόσβασης ανηλίκων στο πορνογραφικό περιεχόμενο που τα πρόσωπα αυτά διανέμουν να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στον «συντονισμένο τομέα» της οδηγίας 2000/31/EK, η οποία εναρμονίζει ορισμένες μόνο νομικές πτυχές των οικείων υπηρεσιών, ενώ, μολονότι η υποχρέωση αυτή αφορά την άσκηση δραστηριότητας υπηρεσίας της πληροφορίας, καθόσον σχετίζεται με τη συμπεριφορά του φορέα παροχής υπηρεσιών, με την ποιότητα ή το περιεχόμενο της υπηρεσίας, δεν αφορά ωστόσο την εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών, τις εμπορικές επικοινωνίες, τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα, την ευθύνη των μεσαζόντων, τους κώδικες δεοντολογίας, τον εξώδικο διακανονισμό των διαφορών, τα μέσα έννομης προστασίας ή τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, και συνεπώς δεν αφορά κανένα από τα ρυθμιζόμενα από τις διατάξεις εναρμόνισης του κεφαλαίου II της οδηγίας αυτής θέματα;

γ) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα προηγούμενα ερωτήματα, με ποιον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί συμβιβασμός των απαιτήσεων που απορρέουν από την οδηγία 2000/31/EK και εκείνων που απορρέουν από την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ειδικότερα δε της προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού που κατοχυρώνουν τα άρθρα 1 και 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, όταν μόνη η θέσπιση ατομικών μέτρων λαμβανομένων έναντι συγκεκριμένης υπηρεσίας δεν είναι ικανή να διασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία των

δικαιωμάτων αυτών; Υπάρχει γενική αρχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που να επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν έναντι των φορέων παροχής υπηρεσιών που διέπονται από την οδηγία 2000/31/ΕΚ, ιδίως σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, μέτρα –ακόμη και γενικά και αφηρημένα μέτρα έναντι μιας κατηγορίας φορέων παροχής υπηρεσιών- που είναι απαραίτητα για την προστασία των ανηλίκων από την προσβολή της αξιοπρέπειας και της ακεραιότητάς τους, κατά παρέκκλιση, όποτε παρίσταται ανάγκη, από τη διατυπωθείσα από την οδηγία αυτή αρχή της υπαγωγής των ως άνω φορέων στις ρυθμίσεις του κράτους καταγωγής τους;

[παραλειπόμενα]

[διαδικαστικά ζητήματα]

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ